

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

موضوع مقاله

پرورش شتر مرغ

شترمرغ (نام علمی: *Struthio camelus*) نوعی پرنده بی پرواز بومی آفریقا و نشخوارکننده از راسته شترمرغ سانان است. شترمرغ بزرگترین پرنده زنده دنیاست و تخم آن نیز از هر پرنده زنده دیگری بزرگتر است.

نر (چپ)، ماده (راست)

ظاهر:

شترمرغ ظاهر منحصر به فردی دارد که آن را از پرندگان دیگر متمایز می‌کند. آن‌ها با گردن و پاهای بلند خود قادرند با سرعت حدود ۷۰ کیلومتر بر ساعت بدون که بالاترین سرعت زمینی در میان تمام پرنده‌هاست. غذای اصلی شترمرغ گیاهان است اما از بی‌مهرگان هم تغذیه می‌کنند. آن‌ها به صورت گروهی و در گروه‌های پنج تا ۵۰ نفری گذران زندگی می‌کنند و در هنگام خطر یا برای پنهان شدن روی زمین دراز کشیده یا فرار می‌کنند، اما اگر در گوشه‌ای گیر افتاده و راه فراری نداشته باشند با پاهای قدرتمند خود به دشمن حمله می‌کنند.

شترمرغ‌ها اهلی هم شده‌اند و در برخی نقاط دنیا پرورش داده می‌شوند. پره‌های آن‌ها کاربرد زینتی داشته و در پوشاک هم استفاده می‌شود. از پوست شترمرغ برای تولید چرم استفاده شده و گوشت‌شان نیز در بازار عرضه می‌شود.

شترمرغ نر پره‌های سیاهی دارد و انتهای پرها و بال‌های آن سفید است ولی پره‌های شترمرغ ماده قهوه‌ای است. سر و گردن شترمرغ بدون پر و تاس است. این پرنده اغلب به صورت گروهی در بین گله‌های پستانداران علفخوار همچون گورخر و گاومیش و کل یال‌دار به سر می‌برد.

(پا)

ویژگی:

شترمرغ‌ها معمولاً بین ۶۳ تا ۱۴۵ کیلوگرم وزن دارند. نژاد شترمرغ آفریقایی شرقی به طور متوسط ۱۱۵ کیلوگرم نر و ۱۰۰ کیلوگرم ماده وزن دارد. به طور استثنا وزن شترمرغ ماده به ۱۵۶٫۸ کیلوگرم هم می‌رسد. در زمان بلوغ (دو تا چهار سال) قد شترمرغ‌های نر به ۲٫۱ تا ۲٫۸ متر می‌رسد در حالی که شترمرغ‌های ماده ۱٫۷ تا ۲ متر ارتفاع دارند.

جوجه‌های شترمرغ حنایی رنگ بوده و لکه‌های قهوه‌ای پررنگ دارند. در اولین سال زندگی، جوجه‌ها در هر ماه ۲۵ سانتی‌متر رشد می‌کنند. در اولین سال زندگی شترمرغ‌ها حدود ۴۵ کیلوگرم وزن دارند. عمر طبیعی شترمرغ طولانی است و در حدود ۴۰ تا ۵۰ سال است اما عمر اقتصادی پرورش شترمرغ ۱۰ سال بیشتر نیست. سن کشتار شترمرغ برای تولید گوشت و پوست از ۱۰ تا ۱۴ ماهگی و میانگین بلوغ جنسی نر و ماده در حدود ۳۰ ماه است. شترمرغ نر غالباً پره‌های سیاه و دم سفید رنگی دارد. دم یکی از گونه‌های شترمرغ به رنگ زرد و قهوه‌ای است. پوست گردن و ران شترمرغ ماده مایل به صورتی و خاکستری و این اعضا در شترمرغ‌های نر آبی - خاکستری است. خاکستری یا صورتی بودن وابسته به گونه شترمرغ دارد.

برخلاف تصور عموم مردم، شترمرغ‌ها هیچ‌گاه سر خود را هنگام ترس، درون زمین نمی‌کنند

گونه های شتر مرغ:

پنج زیرگونه از شتر مرغ شناخته شده است:

شتر مرغ جنوبی: یا شتر مرغ سیاه (*S. c. australis*) در جنوب آفریقا که در سواحل جنوبی رودخانه های زامبزی و کونن زندگی می کند.

شتر مرغ شمال آفریقا: یا شتر مرغ گردن قرمز (*S. c. camelus*) پرتعدادترین نوع شتر مرغ که زیستگاه از اتیوپی و سودان در شرق به سوی حاشیه صحرای بزرگ آفریقا تا سنگال و موریتانی در غرب ادامه می یابد. این زیرگونه در گذشته در نواحی شمالی تر مثل مصر و جنوب مراکش نیز می زیسته است. شتر مرغ شمال آفریقا با ۲,۷۴ متر قد و ۱۵۴ کیلو وزن و سرعتی بیش از ۷۲ کیلومتر بر ساعت، بزرگترین و سریعترین پرنده روی زمین است. [۴] سر آن سرخ رنگ، پوشش بدن نرها سیاه و سفید و ماده ها خاکستری است.

شتر مرغ ماسایی: (*S. c. massaicus*) در شرق آفریقا. پره های کوچکی به رنگ نارنجی روشن بر روی سر، گردن و ران هایشان دارند. فقط در جنوب کنیا، اتیوپی و بخش هایی از جنوب سومالی حضور دارند.

شتر مرغ عربی: (*S. c. syriacus*) زیرگونه انقرض یافته ای که در گذشته در تعداد بسیار در شبه جزیره عربستان، سوریه و عراق زندگی می کرد و نسل آن در حدود سال ۱۹۶۶ به کلی نابود شد.

شتر مرغ سومالی: (*S. c. molybdophanes*) در شمال شرقی کنیا، جنوب اتیوپی و سومالی وجود دارد. گردن و ران آن ها سربی رنگ است. برخلاف دیگر شتر مرغ ها گله ای زندگی نمی کند بلکه بیشتر تنها یا جفتی دیده می شوند.

تولید مثل:

زمان جفت‌گیری در شترمرغ‌ها بسته به مکان زندگی‌شان متفاوت است. در شرق آفریقا، شترمرغ‌ها در فصل خشک اقدام به جوجه‌گذاری می‌کنند. حیوان نر با پاهای خود خراش‌هایی در زمین ایجاد می‌کند و ماده همراهش در حفره‌های پدید آمده تخم‌های خود را می‌گذارد. دیگر ماده‌ها نیز تخم‌های خود را در همین حفره‌های روی زمین قرار می‌دهند. ماده در طول روز، و نر در هنگام شب از تخم‌ها نگهداری می‌کند. تخم‌های نگهداری نشده می‌توانند مورد هجوم کرکس‌ها و دیگر درندگان قرار گیرند. در کل، کمتر از ۱۰ درصد کل آشیانه‌های اولیه در دوره سه هفته‌ای گذاشتن تخم و شش هفته‌ای خوابیدن بر روی تخم سالم می‌مانند.

پرنده نر به هنگام جفت‌گیری با باد کردن گلوی خود غرش‌های رسائی برمی‌آورد ولی به‌طور کلی و در سایر موارد شترمرغ‌ها فاقد صدای خاصی می‌باشند

شترمرغ ماده در فصل بهار به صورت یک روز در میان تخم‌گذاری نموده و در هر مرحله ۱۴ تا ۲۱ تخم می‌گذارد.

وزن تقریبی هر تخم یک کیلو و نیم است. شترمرغ ماده در فصل تخم‌گذاری بسیار خشمگین و عصبانی است و اگر کسی مزاحمتی برایش ایجاد سازد با لگد ضربه محکمی بر او وارد می‌کند. پرنده‌گانی مانند شترمرغ استرالیایی، کسوری و ری‌ها با اندک اختلافی در رنگ و پرها و محل زندگی، از تیره شترمرغ‌ها هستند.

دشمن طبیعی:

شترمرغ‌ها به عنوان پرنده‌ای بدون قابلیت پرواز در حیات وحش غنی ساوانای آفریقا با دشمنان طبیعی متعددی روبرو هستند. یوزپلنگ، شیر، پلنگ، سگ وحشی آفریقایی و کفتار خال‌دار از مهم‌ترین دشمنان این پرنده هستند. شترمرغ، با سرعت بالای خود در دویدن، قادر است از چنگ بیشتر آن‌ها بگریزد، و به همین جهت اغلب شکارچیان با کمین کردن، یک پرنده را غافلگیر می‌کنند، به جز یوزپلنگ که با سرعت بسیار بالای خود موفق‌ترین دشمن طبیعی شترمرغ‌های بالغ محسوب می‌شود.

شغال‌ها، پرندگان شکاری مختلف، و خدنگ‌ها از مهم‌ترین شکارچیان جوجه‌شترمرغ‌ها هستند. شترمرغ‌ها برای نجات جوجه‌هایشان سعی می‌کنند حواس شکارچی را پرت کنند، اما گاهی اوقات وارد نبرد خونینی با شکارچی می‌شوند و در چنین نبردهایی حتی توانایی کشتن قدرتمندترین دشمن خود، یعنی شیرها را هم دارند.

شتر مرغ اهلی:

این دام به دلیل قدرت متابولیسمی بالا و تبدیل غذا به انرژی، رشد سریع، عمر مفید و طولانی و تولید مثل بالا از دیگر دام‌ها متمایز است.

این دام به دلیل سازگاری با محیط زیست و آب و هوای متفاوت (از ۳۰ درجه سانتیگراد زیر صفر تا پنجاه بالای صفر) از نظر نگهداری، کم هزینه‌ترین جایگاه را به

خود اختصاص داده‌است. با حصارکشی روی زمین‌های خاکی و ایجاد سایه‌بان، می‌توان از شترمرغ نگهداری کرد. غذای این پرنده، یونجه، علف، تخم علف‌ها، دانه‌ها، غلات، شکوفه‌ها و جوانه‌های سبز، میوه و گیاهان دانه‌دار.....

این پرنده برخلاف سایر دام‌ها می‌تواند در دشته‌ها و فلاتها نیز زندگی کند و به دلیل داشتن سیستم گوارشی مناسب، آن هم به گونه‌ای که غذا به مدت ۴۲ ساعت در معده این پرنده گردش می‌کند، تمام مواد مغذی در بدنش جذب می‌شود.

شترمرغ با رشد سریعی که دارد، پس از یک ماهگی، روزی یک سانتیمتر رشد کرده و در سن ۱۰ ماهگی به رشد اصلی می‌رسد و قابل کشتار می‌شود.

محصولات شتر مرغ:

گوشت قرمز که کم چرب و کم کلسترول با طبیعتی گرم و دارای آهن است که گوشت این پرنده را از سایر گوشت‌های قرمز متمایز می‌سازد.

پوست نرم، لطیف و با مقاومت بالا است که جای پرها (فولیکول) روی پوست دیده می‌شود. چرم پای شتر مرغ دارای طرحی منحصر بفرد است و در تولید انواع کیف و کفش از آن استفاده می‌شود. پوست شتر مرغ در بازارهای جهانی تا ۴۰۰ دلار قیمت دارد.

روغن آن دارای اسیدهای چرب امگا ۳ و ۶ و ۹ می‌باشد؛ که خواص آن، تسکین دردهای مفصلی و ماهیچه‌ای، نرم و مرطوب‌کننده پوست و مو است.

پر این پرنده در دوران باستان نماد پادشاهان و سرداران بوده‌است و هم چنین برای تزیین و ساخت گردگیر از آن استفاده می‌شود.

مغز این پرنده در درمان بیماری آلزایمر مؤثر است و از بافت زانوی شتر مرغ جهت دستگاه‌های الکترونیک مخابراتی استفاده می‌شود. حتی می‌توان قرنیه چشم این پرنده را به قرنیه چشم انسان پیوند زد.

سود پرورش شترمرغ:

پرورش شترمرغ یکی از سودآورترین کارهایی است که شما می توانید با آن بپردازید. تا به حال از خود پرسیده اید سود پرورش شترمرغ چقدر است؟ چه عواملی می تواند بر سود پرورش شترمرغ تاثیر گذار باشد؟ در این مطلب از سایت پرآورش شما را با عواملی که می تواند بر سود پرورش شترمرغ تاثیر گذار باشد آشنا می کنیم. همچنین توصیه هایی کاربردی جهت پرورش شترمرغ برای شما داریم. تا انتهای مطلب با ما همراه باشید. مطالعه این مطلب به 7 دقیقه زمان نیاز دارد.

پرورش شترمرغ به چند گونه است؟

پرورش شترمرغ به صورت کلی به سه صورت است :

1) خرید تخم نطفه دار (هزینه کم)

این روش برای افرادی که تازه به پرورش شترمرغ روی آورده اند مفید می باشد و هزینه اولیه کمی دارد.

2) خرید شترمرغ و یا جوجه شتر مرغ و پرورش آن (هزینه متوسط)

این روش به دو صورت خرید شترمرغ یک روزه ، و سه ماهه می باشد. افرادی که تجربه بهتری در زمینه پرورش شترمرغ دارند می توانند از این روش برای پرورش شترمرغ استفاده کنند چرا که شناسایی و خرید جوجه شترمرغ با نژاد خوب و مرغوب نیاز به تجربه کافی دارد. توصیه می شود از دامپزشک

مخصوص جهت افزایش بهره وری پرورش شتر مرغ استفاده شود.

(3) پرورش شتر مرغ مولد (هزینه بالا)

پس از اینکه به مهارت کامل در زمینه پرورش شتر مرغ رسیدید، می توانید از این روش برای پرورش شتر مرغ استفاده کنید که هزینه اولیه بالاتری داشته و مطمئناً سود دهی بالایی نیز دارد.

پرورش شتر مرغ را از کجا شروع کنیم؟؟

اگر تصمیم راه اندازی مزرعه پرورش شتر مرغ دارید باید دست به کار شده و ابتدا مجوز های لازم را از سازمان دامپزشکی و جهاد کشاورزی بگیرید، همچنین میتوانید از معاونت امور دام و طیور منطقه خود جهت اخذ مجوز های دیگر مشورت بگیرید. لازم به ذکر است برای پرورش های کوچک نیازی به اخذ مجوز نمیباشد و دریافت مجوز برای پرورش دهنده های بزرگ (پرورش بالای 500 شتر مرغ) ضروری است.

هزینه های پرورش شتر مرغ چیست؟

با توجه به نوسانات قیمت بازار در منطقه و روش های مختلف پرورش شتر مرغ در هر روز نمی توان قیمت گذاری دقیقی برای راه اندازی کسب و کار پرورش در اختیار شما عزیزان قرار دهیم.

ولی ما اینجا بایم تا اطلاعات دقیقی از هزینه ها و مشکلات پیش روی شما در آینده در اختیارتان قرار دهیم. به طور کلی هزینه های پرورش شتر مرغ نیز مانند بسیاری دیگر از کارآفرینی ها به دو صورت می باشد که شامل هزینه ثابت (اولیه) و هزینه جاری (ثانویه) است.

1) هزینه ثابت (اولیه)

هزینه اولیه شامل زمین، زیر ساخت ها، مجوزها (مجوز های تاسیس مزرعه و امتیازات آب، برق، گاز) و تجهیزات اولیه متناسب با انواع روش های پرورش شترمرغ می باشد، که با توجه به تعداد شترمرغ و عوامل محیطی هر منطقه متغیر می باشد. کار آفرین می تواند با وام های اشتغال زایی، با داشتن طرح توجیهی و سرمایه گذاری نسبی، کار را شروع کند.

توجه داشته باشید که سرمایه پشتیبان یکی از عوامل مهم در هزینه ها می باشد چرا که پرورش شترمرغ ساده نبوده و شما باید احتمال وقوع هر حادثه و شیوع بیماری و مرگ و میر شترمرغ ها را در نظر گرفته باشید، تا در صورت وقوع اتفاق غافلگیر نشوید!

2) هزینه های جاری (ثانویه)

هزینه های جاری شامل هزینه خرید غذا و یا خرید جوجه یا تخم مولد و هزینه های واکسیناسیون های دوره ای، حمل بار، نیروی انسانی، و هزینه های پیش بینی نشده می باشد که این هزینه ها مهمترین عامل در سوددهی کار شما خواهد بود. مدیریت این هزینه شاید مهمترین کاریست که کارآفرین باید آن را به درستی انجام دهد. برای کاهش این هزینه ها، به تجربه و تحلیل نرخ خرید و فروش بازار؛ در منطقه و در سطح وسیع تر مانند سطح کشوری نیاز دارید. می توانید از کسانی که تجربه موفقیت در این کار را دارند، مشاوره بگیرید.

توصیه های کاربردی جهت پرورش شترمرغ

1) زمین

فضای مورد نیاز برای شترمرغ بیشتر از سایر پرندگان می باشد چرا که جثه شترمرغ بسیار بزرگتر از سایر پرندگان پرورشی است.

همچنین محل نگهداری در دوره های مختلف از جوجه تا پرندگان بالغ متغیر است.

با توجه به نوع روش پرورش شترمرغ، شما باید مساحت کلی زمین پرورش، زمین برای جفت گیری، سوله نگهداری جوجه ها، و تجهیزات کشتارگاهی را ارزیابی کنید.

همچنین انباری برای نگهداری خوراک شترمرغ ها، مکان های اداری، استراحت کارگران و فروشگاه نیز در نظر داشته باشید.

دسته بندی های مختلفی برای نگهداری شترمرغ می باشد که شامل نگهداری یک جفت یا یک نر و دو ماده و یا یک نر و سه ماده می باشد. توصیه کارشناسان، نگهداری محل های جفتی و یا 3 تایی است.

فضای استاندارد مورد نیاز برای یک دسته سه تایی حدوداً 1500 متر مربع است که تا حدود 700 متر مربع نیز قابل کاهش است. توصیه می شود برای فعالیت پرنده، فضاها مستطیلی در نظر گرفته شوند.

(2) خوراک

مصرف روزانه هر شترمرغ بالغ 2900 گرم خوراک است، هزینه خوراک تقریباً 60 تا 70 درصد کل هزینه پرورش شترمرغ را تشکیل می دهد، که باید برای مدیریت این هزینه در ابتدای کار چاره ای اندیشید. توجه داشته باشید که کاهش خوراک به منظور کاهش هزینه ها، عواقب جبران ناپذیری خواهد داشت و کیفیت خوراک نیز باید در حد مطلوبی باشد.

(3) بهداشت

شتر مرغ ها عادت دارند که حین خوردن غذا آب بنوشند بنابراین تمیزی آب مصرفی شترمرغ ها هر روزه بررسی شود، شستشوی هر روزه ظروف مصرفی برای آب و دان شتر مرغ ها از اهمیت بالایی برخوردار است.

(4) کشتار

بهترین زمان برای کشتار در 10 تا 12 ماهگی پرنده می باشد که وزن پرنده حدود 120 کیلوگرم می باشد و گوشت خالص آن 25 تا 45 کیلو برای نژاد های مختلف و شرایط مختلف متغیر است.

فروارده ها و سود پرورش شترمرغ

در بازار ایران با توجه به گستردگی انواع محصولات، کمبود بعضی از محصولات حس می شود. یکی از این کمبودها، کمبود فراورده های شتر مرغ مانند: گوشت، تخم شترمرغ، پر، چرم و پوست شتر مرغ می باشد.

نیاز روز بازار و گستردگی فراورده های شترمرغ می تواند سوددهی بالایی

برای پرورش دهنده های شترمرغ داشته باشد. اولین فرآورده شتر مرغ، گوشت آن می باشد که بدلیل پروتئین بالا و کلسترول پایین برای بیماران قلبی و عروقی مناسب می باشد.

کسانی که از چاقی رنج می برند و گوشت قرمز نمیتوانند مصرف کنند گوشت شترمرغ برای آن ها مناسب می باشد. همچنین پزشکان و متخصصان، مصرف این گوشت را به افراد کم خون و کسانی که افسردگی دارند توصیه می کنند.

دومین فرآورده شترمرغ، تخم شترمرغ می باشد که حاوی منابع غنی غذایی و معدنی شامل ویتامین های E , A در مقدار زیاد و ویتامین های دیگر در مقدار متوسط می باشد.

وزن تخم شترمرغ حدود 1500 تا 2500 گرم می باشد که سرشار از امگا 3 و امگا 6 بوده و در بازار، طرفداران خود را دارد.

سومین فرآورده شترمرغ، روغن شترمرغ است که برای طراوت و شادابی پوست بسیار مفید بوده و در محصولات آرایشی بهداشتی مصرف خصوصی دارد.

چرم شترمرغ نیز یکی از فرآورده های اصلی به حساب می آید، چرا که چرم شترمرغ در بازار با قیمت بالایی، مشتریان محبوب خود را دارد.

از دیگر فراورده های شتر مرغ، پر و همچنین مژه و ناخن شترمرغ می باشند، به طور کلی یک شترمرغ بالغ، سالانه حدود 45 درصد سوددهی دارد که رقم مناسبی در امور تولیدی دام و طیور به حساب می آید.

سوالات :

۱) ارتفاع شتر مرغ های ماده و نر حداکثر به چند متر میرسد.

الف) ماده ۲.۵ نر ۲.۶

ب) ماده ۱.۷ نر ۲

ج) ماده ۱.۸ نر ۲.۱

د) ماده ۲ نر ۲.۸

۲) وزن شتر مرغ پس از بلوغ به چند کیلو میرسد.

الف) بین ۶۳ تا ۱۴۰ کیلوگرم

ب) ۷۵ تا ۱۲۰ کیلوگرم

ج) ۱۱۰ تا ۱۳۰ کیلوگرم

د) ۷۵ تا ۱۳۰ کیلوگرم

۳) وزن شتر مرغ ها در یک سالگی حدودا به چند کیلو میرسد.

الف) ۲۵ کیلو گرم

ب) ۳۰ کیلوگرم

ج) ۴۰ کیلوگرم

د) ۴۵ کیلوگرم

۴) شتر مرغ ها چند سال عمر میکنند

الف) ۴۰ تا ۵۰ سال

ب) ۱۰ تا ۲۰ سال

ج) ۱۵ تا ۲۵ سال

د) ۲۵ تا ۳۵ سال

- 5) میانگین بلوغ جنسی شتر مرغ ها چند ماه است
- الف) ۱۵ ماه
 - ب) ۳۰ ماه
 - ج) ۲۰ ماه
 - د) ۲۵ ماه

6) فضای استاندارد مورد نیاز یک دسته سه تایی شتر مرغ چند متر مربع است

- الف) ۱۰۰۰ متر تا ۵۰۰ متر هم قابل کاهش است
- ب) ۱۵۰۰ متر تا ۱۰۰۰ متر هم قابل کاهش است
- ج) ۱۰۰۰ متر تا ۸۰۰ متر هم قابل کاهش است
- د) ۱۵۰۰ متر تا ۷۰۰ متر هم قابل کاهش است

7) مصرف روزانه ی هر شتر مرغ بالغ چند کیلوگرم است

- الف) ۲/۵ کیلوگرم
- ب) ۲/۸ کیلوگرم
- ج) ۲/۹ کیلوگرم
- د) ۳ کیلوگرم

8) بهترین زمان کشتار شتر مرغ در چند ماهگی است

- الف) ۲۰ تا ۲۴ ماهگی
- ب) ۱۰ تا ۱۲ ماهگی
- ج) ۱۵ تا ۲۰ ماهگی
- د) ۱۲ تا ۱۵ ماهگی

9) وزن تخم شتر مرغ چند گرم است

الف) ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ گرم

ب) ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ گرم

ج) ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ گرم

د) ۱۵۰۰ تا ۲۵۰۰ گرم

10) در پرورش شتر مرغ کدام روش هزینه ی بالاتری دارد

الف) خرید تخم نطفه دار

ب) پرورش شتر مرغ مولد

ج) خرید شتر مرغ یک روزه یا سه ماهه

د) هر سه گزینه تقریباً هزینه ی یکسانی دارد

